

Чăваш литературине 1 – 4 классем валли сырни ёс программы

Предметн пулас результатёсем.

Пёлю, пултару, ханăху. Пайăрран пёлю илмелли вёрену ёсё-хёлё (кашни ачан хай тёллён пёлю илмелли ёсё-хёлё)

- Астăвăм ирёклёхне, тимлёхне, фантазие аталантарни, тёрлё танлаштарусем туса шухăшлама, пётёмлетусем тума вёрентни;
- Лартнă ыйту пирки тёллевлён шухăшлама, апа асра явма, шухăшлав ёсне йёркепе, сыхануллă туса пыма вёрентни;
- Харпър хай ёсне, унн результатёсене хак пама пёлни;
- Илнё пёлюсене анлататса таранлатни, сирёплетни, вёсене системаласа пётёмлетни;
- Вёреннё хайлавсем тарăх план тума тата сăнарсене е сăнар ушканёсене илемлё пуламсемпе ёс-пусене танлаштарса хаклама, тишкерсе сочинении сырма;
- Класра е килте вуланă хайлавсен ретне, тёсне, жанрне уйарма, уйрам хайлавн шухашпа илемлёх тата наци хай евёрлёхне палартма;
- Хай вуланă кёнеке синчен шухашланине сирёплетсе пама;
- Хайлавн тёп проблематикине тёшмёртме, автор апа еплерех татса панине сăнама, савна май композицие, сăнарлă пуллев уйрамлăхёсене шута илсе хайлава харпър хай тёллён хак пама;
- Класра палартман хайлавсене, сав шутрах пётёмёшле паллашмаллисене те, харпър хай тёллён вуласси, вёсен уйрам сценисене, эпизочёсене, уйрам сыпакёсене аса илсе тёп проблемăпа сыхантарса каласси;
- Вёреннё хайлавсене учитель ертсе пынипе тишкересси(тёп сценасемпе эпизодсене йёркипе, умлан-хыслан е суйлавлан каласа парасси, сăнарсене, композици уйрамлăхёсене, хайлавн тёп шухашне, автор тёллевёсене наци сăн-сăпачён шухашлавё урлă палартма вёрентесси);
- Вуласа тухнă хайлаври сăнарсемпе проблемасем пирки панă ыйтусене сырса хуравланипе, сыравсă санласа катартнă пуламсемпе сăнарсем сине вёренеке хай мёсле пăхнине палартма пултармалла.

Харкамлăх (личные) результатёсем:

- Вулав харкам аталанавёшён мёнтери пёлтерёшлё пулнине анланни;
- тёнче литература пълминче чăваш литературин тўпи те палармаллах пысăк пулнине анланса пыни;
- этемлёх сырулăхён пуянлăхне анланма, хисеплеме, унпа килеке вёренсе пыни;
- ачасен вулав пултарулăхё сирёпленнипе пёрлех хайлавра пултарулăхё те амаланса пыни.

Предметсен пёрлёхлё (метапредметные) результатёсем:

- пёр ыйтупах тёрлё позиции пулма пултарнине анланни, вёсенчен пёрне суйласа илме е хайён урăхла шухашне палартма вёренни;
- литература вулавён предмечён шалашёнче проектсем пурнăсланнă май вёрену задачисем лартма, вёсене татса памалли сул-йёр палартма вёренсе пыни;
- илемлё литература таван халăх културин пёлтерёшлё пайрамё пулнине аса хуни, илемлё литература хайлавёсене унер единици пек йышанма вёренсе ситни.

Предметн пайрам (предметные) результатёсем:

1-2 класс

- фольклор хайлавне автор хайлавёнчен уйарса илме, проза жанрёсене (юмах, калав, повесть) уйәрма, тәп паллисене паләртма пәлни;
- текста илемлә сәнарләх мелёсене (танлаштару, сәпатлантару, эпитет, тепәр хут калани, рифма, сасә ҫыравё) тупма пултарни;
- илемлә текстпа ансамт әсләләх тексчёсен уйрамләхёсене паләртма пәлни;
- хайлав әшләхне пәр төвөре (завязка—ёс аталанавё—кульминаци-развязка; пусламәшё-ёс аталанавё - чи хёруллә самант - ёс вёсё) курма пултарни;
- героя, унән хәтланавё тата текста тўррән панә характеристики тәрәх хак пама, геройсене хак пани тәрәх автор вёсем ҫине мёнле куспа пәхнине чухлама пәлни;
- литература хайлавё ҫинчен ансамт каласа пама (вәл халәхән е авторән хайлавё, унән тёсё (проза, поэзи, драма), жанрё (юмах, повесть-юмах, калав, былина, миф, халап, сәвә, пьеса), сюжетри тәп йёрсем, хайлавән тәп шухәшё) пәлни;
- авторпа, унән пултарулахёпе кёскен паллаштарма (писатель, поэт: пирән вәхәтри е маларахри саманасенче пурәннә; мён ҫинчен ҫырать е ҫырнә) пултарни;
- авторән тата харпәр хәйён кәмәлне паләртса литература хайлавён персонажёсене хак пама пәлни.

Ачасен пултараясләхё

- вёреннё хайлавсенчи пёчёк курәнусене (эпизодсене) уйәрса илме;
- хайлавсенчи ёссемпе пуләмсен ҫыхәнәвне кәтартма;
- учитель хушнине хайлаври сәнарсене уҫса пама;
- малтан паллашнә хайлавсемпе вёренү тексчёсене тёрёс вулама;
- пәхмасәр калама вёреннё хайлавсене илемлә калама;
- эпикәллә хайлавсене пәр-пәр сыпәкән содержанине кёскен, туллин каласа е ҫырса пама;
- пысәках мар хайлавән е пысәк хайлав сыпәкән плане тума;
- вёренү кёнекисенчи анлантарусемпе усә курма;
- пуҫарулах ёсё (сәвә, тёрленчёк, статьят. ыт.тө) ҫырма;
- текстсен пайёсене ят пама, цитатәллә, анлә, ансамр, тулли план тума;
- хайлав содержанине каланә чухне сәнарлә сәмахсемпе усә курма;
- хайлавсен тәп шухәшне ваттисен сәмахёсемпе паләртма;
- пуплев пахаләхне лайәхлатма;
- шухәшсене текстри тёслёхсемпе ҫирёплетме;
- калаҫупа вулава интонации мелёсемпе тёрёс паләртма.

3.Предметн пайрам (предметные) результатчсем:

Ачасен саксене тума пултармалла

- фольклор хайлавне автор хайлавенчен уйарса илме, проза жанрессене (юмах, калав, повесть) уйарма, теп паллисене палартма пелни;
- текстра илемле сӓнарлӓх мелессене (танлаштару, сӓпатлантару, эпитет, тепер хут калани, рифма, сасӓ ӓырӓвӓ) тупма пултарни;
- илемле текстпа ансамт ӓслӓлӓх тексчессен уйрамлӓхессене палартма пелни;
- хайлав ӓшлӓхне пер тевере (завязка — ӓс аталанӓвӓ — кульминаци - развязка; пусламӓшӓ - ӓс аталанӓвӓ - чи херуллӓ самант - ӓс вӓсӓ) курма пултарни;
- героя, унӓн хӓтланӓвӓ тата текстра туррен панӓ характеристики тарӓх хак пама, геройсене хак пани тарӓх автор вӓсем ӓине менле куӓпа пӓхнине чухлама пелни;
- литература хайлавӓ ӓинчен ансамт каласа пама (вал халӓхӓн е авторӓн хайлавӓ, унӓн тӓсӓ (проза, поэзи, драма), жанрӓ (юмах, повесть-юмах, калав, былина, миф, халап, сӓвӓ, пьеса), сюжети теп йӓрсем, хайлавӓн теп шухӓшӓ) пелни;
- авторпа, унӓн пултарулӓхепе кӓскен паллаштарма (писатель, поэт: пирен вӓхӓтри е маларахри саманасенче пурӓннӓ);
- мен ӓинчен ӓырать е ӓырнӓ) пултарни;
- авторӓн тата харпӓр хӓйӓн кӓмӓлне палартса литература хайлавӓн персонажессене хак пама пелни.

Ачасен пултараяслӓхӓ

- вӓереннӓ хайлавсен чи пӓчӓк курӓнусене (эпизодсене) уйарса илме;
- хайлавсенчи ӓссемпе пулӓмсен ӓыхӓнӓвне кӓтартма;
- учитель хушнине хайлаври сӓнарсене уӓса пама;
- малтан паллашнӓ хайлавсемпе вӓренӓ тексчессене тӓрӓс вулама;
- пӓхмасӓр калама вӓереннӓ хайлавсене илемлӓ калама;
- эпикӓллӓ хайлавсене пер-пер сыпӓкӓн содержанине кӓскен, туллин каласа е ӓырса пама;
- пысӓках мар хайлавӓн е пысӓк хайлав сыпӓкӓн плане тума; вӓренӓ кӓнекисенчи анлантарусемпе уӓӓ курма;
- пуӓарулӓх ӓсӓ (сӓвӓ, тӓрленчӓк, статья.ит.те) ӓырма;
- текстсен пӓйессене ят пама, цитатӓллӓ, анлӓ, ансӓр, туллии план тума;
- хайлав содержанине каланӓ чухне сӓнарлӓ сӓмахсемпе уӓӓ курма;
- хайлавсен теп шухӓшне ваттисен сӓмахӓсемпе палартма;
- пуплев пахалӓхне лайӓхлатма; шухӓшсене текстри тӓслӓхсемпе ӓирӓплетме;
- калаӓупа вулава интонации мелӓсемпе тӓрӓс палартма.

4класс

Предметн пайрам (предметные) результатсем:

- фольклор хайлавне автор хайлавенчен уйарса илме, проза жанрессене (юмах, калав, повесть) уйарма, тѣп паллисене палартма пѣлни; текста илемлѣ сӑнарлӑх мелѣсене (танлаштару, сӑпатлантару, эпитет, тепѣр хут калани, рифма, сасӑ ҫырӑвѣ) тупма пултарни; илемлѣ текстпа ансат ӑслӑлӑх тексчѣсен уйрамлӑхессене палартма пѣлни; хайлав ӑшлӑхне пѣр тѣвѣре (завязка — ӗҫ аталанӑвѣ — кульминаци - развязка; пуҫламӑшѣ - ӗҫ аталанавѣ - чи хѣруллѣ самант - ӗҫ вѣҫѣ) курма пултарни; героя, унӑн хӑтланӑвѣ тата текста тӳррѣн панӑ характеристики тӑрӑх хак пама, геройсене хак пани тӑрӑх автор вѣсем ҫине мӗнле куҫпа пӑхнине чухлама пѣлни; литература хайлавѣ ҫинчен ансат каласа пама (вӑл халӑхӑн е авторӑн хайлавѣ, унӑн тӣсѣ (проза, поэзи, драма), жанрѣ (юмах, повесть-юмах, калав, былина, миф, халап, сӑвӑ, пьеса), сюжети тѣп йӣрсем, хайлавӑн тѣп шухӑшѣ) пѣлни; авторпа, унӑн пултарулӑхѣпе кӣскен паллаштарма (писатель, поэт: пирѣн вӑхӑтри е маларахри саманасенче пурӑннӑ; мӗн ҫинчен ҫырат е ҫырнӑ) пултарни; авторӑн тата харпӑр хӑйӗн кӑмӑлне палартса литература хайлавӗн персонажессене хак пама пѣлни.

Ачасен пултараяслӑхѣ

- вѣреннѣ хайлавсенчи пѣчӣк курӑнусене (эпизодсене) уйарса илме; хайлавсенчи ӗҫсемпе пулӑмсен ҫыхӑнӑвне кӑтартма; учитель хушнипе хайлаври сӑнарсене уҫса пама; малтан паллашнӑ хайлавсемпе вѣренӗ тексчѣсене тӣрӣс вулама; пӑхмасӑр калама вѣреннѣ хайлавсене илемлѣ калама; эпикӑллӑ хайлавсен е пѣр-пѣр сыпӑкӑн содержанине кӣскен, туллин каласа е ҫырса пама;

- пысӑках мар хайлавӑн е пысӑк хайлав сыпӑкӑн планне тума; вѣренӗ кӣнекисенчи анлантарусемпе усӑ курма; пуҫарулӑх ӗҫѣ(сӑвӑ, тӣрленчӣк, статья.т.т.е)ҫырма; текстсен пайӣсенятпама, цитатӑллӑ, анлӑ, ансӑр, тулли план тума; хайлав содержанине каланӑ чухне сӑнарлӑ сӑмахсемпе усӑ курма; хайлавсен тѣп шухӑшне ваттисен сӑмахӣсемпе палартма; пуплев пахалӑхне лайӑхлатма; шухӑшсене текстри тӣслӣхсемпе ҫирӣплетме; калаҫупа вулава интонаци мелӣсемпе тӣрӣс палартма

Предмет содержания

1 класс

Школа каяр-ха вѣренме. Эпѣ халѣ школ ачи. Илемлѣ сѣмахлѣх тѣнчине ситме пулѣшакан предмет – литература вулавѣ. Хайлав. Илемлѣ хайлав.

Халѣх сѣмахлѣхѣ. Халѣх сѣмахлѣхѣ (сѣвви-юрри). Чѣнѣ-йыхрав сѣвви-юрри. Шутлав сѣввисем. Хѣвѣрткаларѣшем. Тупмалли юмахсем.

Юмах юпа тѣрринче... Юмахсем. «Пукане юмахѣ», «Упапа хѣр ача».

Вѣйѣ вылятпѣр. Сѣваласа сѣрнѣ хайлавсем. Сѣравсѣ хайланѣ юмах. В.Сутеев «Шѣшипѣ кѣранташ» юмахѣ.

Теттесем. Шѣтлѣ сѣвѣсем. П.Сѣлкус «Ѧмсанса пѣхатѣ Кампур», М.Волков «Пѣрѣсахуралѣсем»

Ачасем сѣнчен. Прозѣпа сѣрнѣ хайлавсем. «Калав» ѣнлав. Калавра мѣн сѣнчен калани. Калавѣчѣ. Л.Саринѣ «Арман ѣвѣртатѣ».

Чѣр чунсем сѣнчен. Юптару. П.Сѣлкус «Хур асѣ», Ю.Мишши «Лѣшапа кашкѣр». О.Печников «Усала вѣрентнѣ путѣк», Е.Чарушин «Томка тѣлѣкѣсем». В.Сутеев «Кѣмпа ѣйѣнчѣ».

Тавралѣх – асамлѣ тѣнчѣ. А.Пѣртта «Сѣумѣр ташши», А.Бѣхра «Пукан», Л.Саринѣ «Вѣрманта».

Килсѣ сѣтрѣ хаваслѣ хѣл. В.Эктѣл «Юр», П.Сѣлкус «Бѣтарми хѣл», Л.Смолина «Тѣвайкки». В.Эктѣл «Хѣл Мучи», П.Сѣлкус «Тѣвайкки», Е.Кузнец «Сѣменпѣ Сивѣ Мучи». Л.Салампи «Юр пѣрчи», «Икѣ шартлама».

Ача – пѣча сѣмахлѣхѣ. Кулленхи сѣвѣ-юрѣ. Чѣнѣ-йыхрав сѣвви-юрри, хѣвѣртсѣмах, тупмалли юмахсем. Пулмасла халап. Вѣсѣсѣр такмак.Шѣт.

Юмах ѣтѣм, ѣптартѣм. Улѣп халапѣсем. «Тилѣпѣ Качака таки».

Пирѣн вѣйѣ-кулѣ. Л.Сорокина «Пукане», Ю.Силѣм «Шак-шак-шак», Р.Сарпи «Ташлатѣ Илемпи».

Ачасем сѣнчен. Н.Бѣдарѣ «Чѣваш ачи», ОрдемГали «Пѣсѣк ѣсѣ». В.Голявкин «Инкѣк», Р.Сарпи.«ѣкерчѣк». А.Бѣхра калавѣсем, Н.Карѣй «Макѣрмарѣ». М.Салихов «Усѣллѣ кану», В.Осѣева «Бѣрѣ ѣсѣ», Н.Рогачѣв «Пулѣсѣсем».

Чѣр чунсем сѣнчен. И.Ѧковлев «Хураска», А.Бѣхра«Шурка»,Е.Чарушин «Томка ишмѣ вѣренни» К.Чуковский «Чѣрѣп кулатѣ», Ѧ.Шим «Шапапа калта», «Пакшапа пѣрѣнтѣк». К.Чуковский «Чѣрѣп кулатѣ», Ѧ.Шим «Шапапа калта», «Пакшапа пѣрѣнтѣк».

Тавралѣх – асамлѣ тѣнчѣ. С.Соколинский «Сѣумѣр», П.Сѣлкус «Сѣумѣр умѣн».

Тематика планѣ

Разд ел №	Программѣри раздѣлсемпѣ урок темисем	Сѣхетсѣн шучѣ			Электрон (цифра) ресурсѣсем
		Пурѣ	Тѣрѣслѣв ѣсѣсем	Практика ѣсѣсем	
1.	Школа каяр-ха вѣренме.	2			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
2.	Халѣх сѣмахлѣхѣ.	4			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
3.	Юмах юпа тѣрринчѣ...	1			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
4.	Вѣйѣ вылятпѣр.	2			
5.	Теттесем.	1			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
6.	Ачасем сѣнчен.	2			

7.	Чёр чунсем синчен.	3			https://proshkolu.ru/club/chavas h/list/1-11112-84193
8.	Тавралăх – асамлă тĕнче.	1			
9.	Килсе ситрĕ хаваслăхĕл.	3			https://proshkolu.ru/club/chavas h/list/1-11112-84193
10.	Ача – пăча сăмахлăхĕ	3			
11.	Юмах ятăм, юпартăм.	1			
12.	Пирĕн вайă- кулă	1			https://proshkolu.ru/club/chavas h/list/1-11112-84193
13.	Ачасем синчен	4			
14.	Чёр чунсем синчен	3			https://proshkolu.ru/club/chavas h/list/1-11112-84193
15.	Тавралăх – асамлă тĕнче	2			https://proshkolu.ru/club/chavas h/list/1-11112-84193
	Пурĕ	33			

2 класс

Шкула. А.Алка «Чи саванăçлă кун». Эпĕ иккĕмĕш класс ачи. 2-мĕш класс валли палăртнă тĕллевсемпе зачасем.« Илемлĕ хайлав», «автор», «хайлаври сăнарсем». И.Шухши «Чернил».

Мĕн-ши вăл Тăван çĕр-шыв. П. Хусанкай «Савнă çĕр, Чăваш çĕршывĕ», М.Юхма «Чăваш çĕршывĕ» Публицистика хайлавĕ.«Ялав». П.Хусанкай «Çĕршывăмăр пуçламăшĕ».Сăвăлла хайлав. С.Тăваньял «Тăван чĕлхене ан манăр». Илемлĕ хайлав. Āслăх хайлавĕ. Сăвăласа çырни илемлĕ хайлав.

Халăх сăмахлăхĕнчен. Халăх сăмахлăхĕ.Тупмалли юмахсем. Пулмасла халапсем. Хутлам е вĕçсĕр такмаксем. Йăла юррисем. Вайă юррисем. Çаварни. Хумма Çеменĕ «Çаварни чупни». Пуплешĕ сăввисем. Чăвашсен ача-пăча ваййисем. Улăп халапĕсем.

Юмахсем.Чёр чунсем синчен калакан юмахсем. Чёр чунсем синчен калакан автор юмахĕсем. Йăла юмахĕсем. Автор çырни йăла юмахĕ. Асамлă юмах. Автор çырни асамлă юмах. Асамлă юмах паллисем. Сăвăласа çырни юмахсем. Автор юмахĕ.

Кĕркунне. Хайлав теми, тĕп шухăшĕ. Сăвăлла тата прозăлла хайлавсенчи сăнарлăх мелĕсем. Ылтăн кĕркунне. Калуллă тата сăнлавлă калавсем. Сăвăласаçырни калавсем. Хура кĕркунне. Çут çанталăк пулăмесенесăнлакан сăвăласа çырни илемлĕ хайлавсем. Калуллă калавсенчи ёç аталанăвĕ. Сăнлавлă хайлавсенчи сăнарлăх мелĕсем. «Шурă акăш чĕпписем», «Уйăп». Илемлĕ хайлав теми, тĕп шухăшĕ. Чёр чунсем- пирĕн туссем.

Эпир туслă та хаваслă ачасем. П. Хусанкай «Шкул ачи». С. Иванов «Сапăрлăх синчен». Сăвăлла тата прозăлла юптару. « Кăтрашка», « Пакша». Калаври ёçсен аталанăвĕ. Калаври сăнарсем. Шĕтлĕ сăвăсем. Сăвăласа çырнишĕтлĕ калавсем. Калаври ёçсен аталанăвĕ. Калавăн тĕп шухăшĕ. Хайлаври тĕп сăнарсем. Хайлавăн тĕп шухăшĕ.

Ёç-телей те саванăç кĕрет. Калавăн тĕп шухăшĕ. Чёр чунсем синчен калакан юмахсем. Илемлĕ хайлаврисăнарлăхмелĕсем.«Кулач»-йалаюмахĕ.Яковлев«Кулачă».«Январь», «Кăрлач». Пысăк калăпăшлă сăвăлла хайлав (поэма.). Калаври ёçен аталанăвĕ Чи сивĕч самант. Калав планĕ. Сăвăласа çырни илемлĕ хайлав кевĕлĕхĕ, сăнарлăхĕ. «Хитре тĕрĕ», «Çăкăр пиçет». Калавçă кăмалне хайлавра палăртни. Автор тата калавçă.

Хĕл. Çут çанталăк пулăмесене сăмахпа ўкерни. Сăнлав тумалли хатĕрсемпе мелсем. Ансат Āслăлăх хайлавĕн уйрăмлăхĕсемпе паллаштарасси. Сăмахлă ўкерчĕксем тунн. Сăнарлăх мелĕсем. Калаври ёçсен аталанăвĕ. Калавçă кăмăлĕ палăрни. Автор юмахĕ. Н.Сладков «Хĕл кăçни». В.Эктелĕн «Юр пике сăвви». Çут çанталăк илемĕ.

Таван кил-йышра. Тёнчере чи хакли- манан анне. Сәмахлә үкерчәк юратна анне.Кулаш тумалли мелсем. Текстра каламан автор шухаш- кәмәл пәләрни.

Килчә ыра суркунне. «Суркунне», «Сурхи кунсем».Савә. Сәнлавлә калав. Публицистика хайлавё. Пайрамсем (детальсем). Хёвел пәхәт, юр каят. Кёсех сүлла пусланат. Хайлав тата үнерсё үкерчәкё. Суркунне. Сут сәнтәләка сәнани. Суркунне ал парат. Сәвәри сәмахсен йёрки. Танлаштару.

Чёр чунсем - пирён туссем. Хайлав ячё, содержанийё тата тәп шухашё. Хайлаври самантсем. Хайлав теми тата ячё. Г. Луч. «Чёкеҫсем мёншён сивённё?». Калав тата сәнлав. Кашни кайәк юрра аста. Сәнлав мелёсем. М. Пришвин «Сәмәлттай». Темәпа тәп шухаш.Халәх сәмахләхё. К. Чуковский. «Чәх чёппи».Калав,сәнлав,план. Юратна чёрчунсем. Танлаштару. Темәпа тәп шухаш. Г.Харлампёв «Сырла пиҫсен». Калав планё. Б.Заходер «Мулкач сүри». Калав. Юмах.

Ўсен-тәран тёнчинче. Н.Матвеев «Пёр йәхри йывәҫсем»; С.Элкер «Юман».Калав.Сәнлав.Г.Орлов «Вәрманан пёрремёш кучченеҫё».М.Волкова«Хурләхан,анхурлан».Н.Сладков«Пуләтәвәнни». Калав.Каласа пани. Г.Харлампёв «Сумәр». Н.Шупуҫсынни «Кәс пулчё».

Су уйәхне кётёмёр. Сәвара туйәмсем пәләрни. Саса сүрәвё. Ю.Силэм. «Утә синче вәрманта» калав, унан планё. А. Костецкий. «Утәра»; Г.Тал-Мәрса. «Хирте». Унерсё тата сәвәс үкерчәкёсем.

Тематика планё

Разд ел №	Программәри разделсемпе урок темисем	Сехетсен шучё			Электрон (цифра) ресурсёсем
		Пурё	Тёрёслев ёҫёсем	Практика ёҫёсем	
1	Шкула.	1			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
2	Чәваш сёр-шивё	2			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
3	Кёркунне	4			Электронлә вулавәш https://www.chuvash.org/lib/author/346.html
4	Халәх самахләхё	1			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
5	Юмахсем	4			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
6	Уләпсем.	1			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
7	Эпир—туслә та хаваслә ачасем	4	1		Электронлә вулавәш https://www.chuvash.org/lib/author/346.html
8	Ёс телей те саванәс күрет	6			https://www.chuvash.org/lib/haylav/pay/873.1.html
9	Таван кил-йышра.	2			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
10	Килчё ыра суркунне.	3			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
11	Чёр чунсем— пирён туссем.	3			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
12	Ўсен-тәрансен тёнчи.	2	1		https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
13	Су уйәхне кётёмёр	1			
	Пурё	34	2	3	

Предмет содержания

3 класс

Ак ситрә сентябрь... Калавсем, савасем. Г. Волков «Самракла вѣренни—чул синче», Хв. Уяр «Майяр хушпи», К. Беляев «Чи хакла парне».

Чаваш сѣршывѣ. Чаваш ен илемѣ, юхан шывѣсемпе вѣрманѣсем. Чаваш сыннисемпе ытти халӑх хушшинчи туслаӑх, пѣр-пѣринпе килѣштерсе пурӑнни. К. Ушинский «Таван сѣршыв – пирѣн анне», Х. Кашкар «Ылтӑн сѣр».

Кѣркунне. Кѣрхи сӑтсанталак, сынсен есѣ-хелѣ. «Кѣрхи сӑнсем», «Кѣрхи вѣрманта», «Кѣрхисӑтсанталак» экскурси.

Халӑх самахлӑхѣ. Юмахсем, юрӑсем, ваттисен самахѣсемпе туптарусем, (тупмалли юмахсем). Тѣрлѣ халӑх юмахѣсем. «Ака мѣнле тавассѣ», «Серем пӑсса вир акрӑм», «Шӑп-шӑпринле», «Ӑсансене ертсе килни», «Ула куракпа Тилѣ», «Пакшапа кашкар», «Тилѣ Туспа Кролик Тус».

Улӑпӑхӑнчен эфир, туссем. Улӑп халапѣсем тата ытти халӑх халапѣсем. «Улӑпсем», «Ной карапѣ», «Ту синчен анӑ Улӑп», «Сунатла урхамах».

Юмах юпа тӑрринче. Юмахсем, юрӑсем, ваттисен самахѣсемпе туптарусем, (тупмалли юмахсем). Тѣрлѣ халӑх юмахѣсем. «Чее такасем», «Курай юмахѣ», «Пакшапа майӑр».

Асамсӑ хӗл. Хӗллехи сӑт санталак. Этем есѣ-хелѣ. Чѣр чунсен пурнӑсѣ. Хӗл илемѣ калавсенче, юмахсенче, ӑнерсѣсен ӑкерчекѣсенче сӑнланни. «Хӗллехи сӑт санталак» экскурси. В. Эктел «Хӗл пусламӑшѣ», А. Пушкин «Хӗлле...». Н. Сладков «Хӗллехи су кунѣсем». «Хырпа Чӑрӑш тата Уртӑш мӑншӑн яланах симӣс?», «Халӑх хайлавѣ майла», «Мулкач йӣрӣе». Н. Силпи «Намӑслана кан сӣнтерӑсѣ», А. Воробьев «Малтанхи юр».

Эфир – сӑпайла ачасем. Ачасен пурнӑсѣ, вӣсен туслаӑхѣ. Ачасем хӑйсене сапӑр та тирпейлѣ тытма тӑрӑшнине, аслисене хисепленине, сӑпайла пулнине сӑнлакан калавсемпе савасем, статьясем. Н. Карай «Йӑмӑк». «Сывракан ача», «Шӑна кӑмпин шӑпи», «Чечек сыххи», «Пуянлаӑх хакне еслекен сес пӣлет», «Хапхаӑ». Исмай Исемпек «Шӑвӑс витре». В. Ар-Серги «Асанне шкулѣ».

Сурхи хаваслаӑх. Сӑт санталак чѣрӣлнӣ. Чѣр чунсен пурнӑсѣпе сынсен есѣ-хелѣсем. Ачасен сурхи вӑййисем. «Сурхисӑт санталак» экскурси. Н. Исмуков «Сурхи тӣнче», Л. Смолина «Суркунне пусланатӑ», М. Кипек «Сурхи вѣрманта», А. Каттай «Сеспӣл». «Малтанхи хӣвел», «Суркунне ситсен», «Сурхикун». Н. Матвеев «Таврана илемкӑрессѣ».

Чѣрчунтӣнчи. Н. Матвеев, С. Элкер, Н. Ишентей, Н. Иванов хайлавѣсем. «Аптраман кӑвакалсем», «Кашкарсемпе сапӑсни», «Уртӑш», «Ӑсанпа Хураска», «Сарасерси», «Сӑрка», «Кашкар тавӑрӑвѣ»

Ытарайми, асран кайми Таван тавралаӑх. Таван тавралаӑха, сӑт санталака упрани, илем кӑни – Таван сѣршыва сыхланиех. Сынсем таван тавралаӑха упрама, илем кӑме тӑрӑшнине, сак есѣ ачасем те хутшӑнма пултарнине сӑнлакан калавсемпе савасем. И. Дубанов «Эл кӑлли», В. Харитонов «Сил ачи», Г. Орлов

«Сухату», «Сулсӑревсѣ вӑрӑсем». Р. Сарпи «Пӣлӣтсем – шур путексем», Хв. Уяр «Тӑрӑхна така», Уйӑп Мишши «Суллахи каникул», Г. Харлампьев «Кӑл хӣрринче».

Пӣтӣмлетӑ урокѣ. Литература уявѣ. Г. Волков. Таван Атӑл. 3-мӣш класра вѣреннине пӣтӣмлетни

Тематика планѣ

Разд ел №	Программари разделсемпе урок темисем	Сехетсен шучѣ			Электрон (цифра) ресурсѣсем
		Пурѣ	Тѣрӣслев есѣсем	Практика есѣсем	
1	Ак ситрѣ сентябрь...-	2			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
2	Чаваш сѣр-шывѣ	2			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
3	Кѣркунне	2			Электронла вулавӑш https://www.chuvash.org/lib/autor/346.html
4	Халӑх самахлӑхѣ	3			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
5	Юптарусем	2			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
6	Улӑп йӑхӑнчен эфир, туссем...-	2			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
7	Асамсӑ хӗл	3	1		Электронла вулавӑш

					https://www.chuvash.org/lib/autor/346.html
8	Юмах юпатӑрринче	2			https://www.chuvash.org/lib/haylav/pay/873.1.html
9	Эпир- сӑпайӑ ачасем	5			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
10	Сур хаваслӑхӗ	3			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
11	Кӗрленӗ вӑрсӑ сӗр синче тахсан	2			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
12	Кӗрленӗ вӑрсӑ сӗр синче тахсан	3			Электронлӑ вулавӑш https://www.chuvash.org/lib/autor/346.html
13	Ытарайми, асран кайми тӑван тавралӑх	3	1		https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
	Пурӗ	34	2	3	

Предмет содержания

4 класс

Раздел 1. Аван-и, шукул саккийё!... Сентябрь ирё. Павъл, Миккуль тата Петёр. (Вуланъ текстън тѣп шухъшне харпър хай теплѣн палъргасси, унън пайѣсем шухъш енѣпе мѣнле сыхънса тѣнине асърхасси, текстън планне тавасси.) Малтанхи учители. (Сѣнар ячѣпе е унън ятне, калавсѣн сѣпатне улштарсакаласа парасси; калава малалла тасасси, сѣнаран малашнехи пурнѣсѣпе ѣсѣсем синчен хушса каласси, сѣнлавпа уйлав элеменчѣсем кѣртсе пулни-иртни, курни-илтни синчен сыхънулла калав тавасси.)

Раздел 2. Килсе ситрѣ тулѣх кѣр. Кѣрхи илем. (Литература чѣлхин виѣсене пѣхънса, тулли сѣмахсемпе, ѣнланса вуласси. Вулав хѣвѣртлѣхѣ минутра 90 сѣмахран кая мар (ѣшра вуланъ чухне сѣмах шучѣ 110 таран ѣсмелле). Анланман сѣмахсен пѣлтерѣшне пѣтѣмѣшле пуплев пѣлтерѣшѣ сине таянса чухласа илесси. Мѣнпур предложение (хутсѣррисене те, хутлисене те) тѣрѣс интонаципе вуласси.) Тѣрнасем. (Вуланъ чух та шухъш-туйѣма интонаци мелѣсемпе (хѣвѣртлѣх улшѣнѣвѣ, сасѣ хулѣнѣшѣ, тѣхтавсем, шухъша палъртакан пусѣм, пуплев кѣвви) тѣрѣс палъртасси.) Тумне хывма. Кѣркунне макърать. (Вуланъ чух та шухъш-туйѣма интонаци мелѣсемпе (хѣвѣртлѣх улшѣнѣвѣ, сасѣ хулѣнѣшѣ, тѣхтавсем, шухъша палъртакан пусѣм, пуплев кѣвви)

Раздел 3. Ку вѣл – ман Тѣван сѣр-шыв. И.Я.Яковлев чѣваш халѣхне панѣ Халал. (Вуланъ текстън тѣп шухъшне харпър хай теплѣн палъртасси, унън пайѣсем шухъш енѣпе мѣнле сыхънса тѣнине асърхасси, текстън планне тавасси. Пулѣшу кѣнекисемпе (словарь, справочник) усѣ курасси.) Эп чѣваш–ачи. (Вуланъ текстън тѣп шухъшне харпър хай теплѣн палъргасси, унън пайѣсем шухъшенѣпе мѣнле сыхънса тѣнине асърхасси, текстън плане тавасси. Пулѣшу кѣнекисемпе(словарь,справочник) усѣ курасси.) Чѣваш сѣмахѣ. Эпѣ-чѣваш. (Вуланъ текстън тѣп шухъшне харпър хай теплѣн палъргасси, унън пайѣсем шухъш енѣпе мѣнле сыхънса тѣнине асърхасси, текстън плане тавасси.) Пулѣшу кѣнекисемпе(словарь, справочник) усѣ курасси. «Нарспи» пичетленнѣ сул. (Вуланъ текстън тѣп шухъшне харпър хай теплѣн палъргасси, унън пайѣсем шухъшенѣпе мѣнле сыхънса тѣнине асърхасси, текстън плане тавасси. Пулѣшу кѣнекисемпе (словарь,справочник) усѣ курасси.) Ун ятне ѣтемлѣх манмѣ. (Вуланъ текстън тѣп шухъшне харпър хай теплѣн палъргасси, унън пайѣсем шухъш енѣпе мѣнле сыхънса тѣнине асърхасси, текстън планне тавасси. Пулѣшу кѣнекисемпе (словарь, справочник) усѣ курасси.)

Раздел 4. Пирѣн ѣйла – ѣѣрке.

ѣйла – ѣѣрке. (Вуланъ текстън тѣп шухъшне харпър хай теплѣн палъргасси, унън пайѣсем шухъш енѣпе мѣнле сыхънса тѣнине асърхасси, текстън планне тавасси. Аваллѣх синчен. Ырѣ пурнѣсѣ ѣмѣтленсе пурѣнакан халѣхън кулленхи ѣсѣсем.) Хѣллехи кунсенче. (Вуланъ чух та шухъш-туйѣма интонаци мелѣсемпе (хѣвѣртлѣх улшѣнѣвѣ, сасѣ хулѣнѣшѣ, тѣхтавсем, шухъша палъртакан пусѣм, пуплев кѣвви) тѣрѣс палъртасси.)

Раздел 5. Шурѣ юр сусассѣн. Пѣрремѣш юр. (Вуланъ текстън тѣп шухъшне харпър хай теплѣн палъргасси, унън пайѣсем шухъш енѣпе мѣнле сыхънса тѣнине асърхасси, текстън планне тавасси. Сѣнлавлѣ (сут сѣнталѣка, сынна, пѣрт-сурт таврашне сѣнлани), уйлавлѣ элементсемпе диалог кѣртнѣ текста аса илсе каласси, тѣрѣ пуплеве тѣрѣ мар пуплевпе улштарасси.) Канѣслѣ шѣплѣх . (Вуланъ текстън тѣп шухъшне харпър хай теплѣн палъргасси, унън пайѣсем шухъшенѣпе мѣнле сыхънса тѣнине асърхасси, текстън планне тавасси.) Кайѣксем ѣста сывѣрасѣѣ. (Вуланъ текстън тѣп шухъшне харпър хай теплѣн палъргасси, унън пайѣсем шухъш енѣпе мѣнле сыхънса тѣнине асърхасси, текстън планне тавасси.) Кѣрлач. (Вуланъ текстън тѣп шухъшне харпър хай теплѣн палъргасси, унън пайѣсем шухъш енѣпе мѣнле сыхънса тѣнине асърхасси, текстън планне тавасси. Сѣнлавлѣ (сут сѣнталѣка, сынна, пѣрт-сурт таврашне сѣнлани), уйлавлѣ элементсемпе диалог кѣртнѣ текста аса илсе каласси, тѣрѣ пуплеве тѣрѣ мар пуплевпе улштарасси.) Тѣманапа шѣши (Вуланъ чух та шухъш-туйѣма интонации мелѣсемпе (хѣвѣртлѣх улшѣнѣвѣ, сасѣ хулѣнѣшѣ, тѣхтавсем, шухъша палъртакан пусѣм, пуплев кѣвви) тѣрѣс палъртасси.)

Раздел 6. Чăваш халăх сăмахлăхĕнчен.

Юмахсем. (Чăваш, ырăс тата ытти тăванла халăхсен юмахĕсем.) Халапсем. (Сăнар ячĕпе е унăн ятне, калавçăн сăпатне улăштарса каласа парасси; калава малалла тăсасси, сăнаран малашнехи пурнăçĕпе ĕçĕсем сінчен хушса каласси, сăнлавпа уйлав элеменчĕсем кĕртсе пулни-иртни, курни-илтни сінчен сыхăнуллă калав тăвасси.) Улăп халапĕсем. (Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хай теплĕн палăргасси, унăн пайĕсем шухăш енĕпе мĕнле сыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси.) Улăпсем (Сăнар ячĕпе е унăн ятне, калавçăн сăпатне улăштарса каласа парасси; калава малалла тăсасси, сăнаран малашнехи пурнăçĕпе ĕçĕсем сінчен хушса каласси, сăнлавпа уйлав элеменчĕсем кĕртсе пулни-иртни, курни-илтни сінчен сыхăнуллă калав тăвасси.) Ваттисен сăмахĕсем. (Халăх сăмахлăхĕ, калав, сăвă, юптару сінчен.) Уяв юррисем. Вайă юррисем. (Халăх сăмахлăхĕ, калав, сăвă, юптару сінчен.) Сюжетлă юрăсем. (Халăх сăмахлăхĕ, калав, сăвă, юптару сінчен.) Витлешĕ такмакĕсем. Шĕтсем. (Халăх сăмахлăхĕ, калав, сăвă, юптарусінчен.) Халăх юррисем. (Халăх сăмахлăхĕ, калав, сăвă, юптару сінчен.) Пĕтĕмлетĕ урокĕ. (Халăх сăмахлăхĕ, калав, сăвă, юптару сінчен I—IV классенче илнĕ пĕлĕве сирĕплетсе пĕтĕмлетесси.)

Раздел7. Кусем-манăн туссем

Çил çуна.(Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хай теплĕн палăргасси, унăн пайĕсем шухăш енĕпе мĕнле сыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси. Сăнар ячĕпе е унăн ятне, калавçăн сăпатне улăштарса каласа парасси; калава малалла тăсасси, сăнаран малашнехи пурнăçĕпе ĕçĕсем сінчен хушса каласси, сăнлавпа уйлав элеменчĕсем кĕртсе пулни-иртни, курни-илтни сінчен сыхăнуллă калав тăвасси.) Вулав тĕрĕслени «Математика мыскари».(Литература чĕлхин виçисене пăхăнса, тулли сăмахсемпе, ăнланса вуласси. Вулав хăвăртлăхĕ минутра 90 сăмахран кая мар (ăшра вуланă чухне сăмах шучĕ 110 таран ĕсмелле). Анланман сăмахсен пĕлтерĕшне пĕтĕмĕшле пуплев пĕлтерĕшĕ сине таянса чухласа илесси. Мĕнпур предложение (хутсăррисене те, хутлисене те) тĕрĕс интонаципе вуласси.) Чаплă парне. (Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хай теплĕн палăргасси, унăн пайĕсем шухăш енĕпе мĕнле сыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси.) Кишсінченçĕрекенхалап.(Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хай теплĕн палăргасси, унăн пайĕсем шухăш енĕпе мĕнле сыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси. Сăнарсен пуплев рăмлăхĕсене сăнасси, весен ĕçĕсене, кăмăл-туйăмне (пĕр е темісе калаври сăнарсене) танлаштарасси. Сăнарсем мĕншĕн, мĕн пирки сăпла тунине каласси. Хайсем тата автор сăв пулăмсемпе сăнарсене мĕнле хакланине палăртасси.) Пакăлти. (Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хай теплĕн палăргасси, унăн пайĕсем шухăш енĕпе мĕнле сыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси. Сăнар ячĕпе е унăн ятне, калавçăн сăпатне улăштарса каласа парасси; калава малалла тăсасси, сăнаран малашнехи пурнăçĕпе ĕçĕсем сінчен хушса каласси, сăнлавпа уйлав элеменчĕсем кĕртсе пулни-иртни, курни-илтни сінчен сыхăнуллă калав тăвасси. Сăнарсен пуплев рăмлăхĕсене сăнасси, весен ĕçĕсене, кăмăл-туйăмне (пĕр е темісе калаври сăнарсене) танлаштарасси. Сăнарсем мĕншĕн, мĕн пирки сăпла тунине каласси. Хайсем тата автор сăв пулăмсемпе сăнарсене мĕнле хакланине палăртасси.)

Раздел8. Ырăпа усал.

Чĕлхесĕр Иван. (Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хай теплĕн палăргасси, унăн пайĕсем шухăш енĕпе мĕнле сыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси. Сăнар ячĕпе е унăн ятне, калавçăн сăпатне улăштарса каласа парасси; калава малалла тăсасси, сăнаран малашнехи пурнăçĕпе ĕçĕсем сінчен хушса каласси, сăнлавпа уйлав элеменчĕсемкĕртсе пулни-иртни, курни-илтни сінчен сыхăнуллă калав тăвасси. Сăнарсен пуплев рăмлăхĕсене сăнасси, весен ĕçĕсене, кăмăл-туйăмне (пĕр е темісе калаври сăнарсене) танлаштарасси. Сăнарсем мĕншĕн, мĕн пирки сăпла тунине каласси. Хайсем тата автор сăв пулăмсемпе сăнарсене мĕнле хакланине палăртасси.) Хайма вăрри. (Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хай теплĕн палăргасси, унăн пайĕсем шухăш енĕпе мĕнле сыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси. Сăнар ячĕпе е унăн ятне, калавçăн сăпатне улăштарса каласа парасси; калава малалла тăсасси, сăнаран малашнехи пурнăçĕпе ĕçĕсем сінчен хушса каласси, сăнлавпа уйлав элеменчĕсем кĕртсе пулни-иртни, курни-илтни сінчен сыхăнуллă калав тăвасси. Сăнарсен пуплев рăмлăхĕсене сăнасси, весен ĕçĕсене, кăмăл-туйăмне (пĕр е темісе калаври сăнарсене) танлаштарасси. Сăнарсем мĕншĕн, мĕн пирки сăпла тунине каласси. Хайсем тата автор сăв пулăмсемпе сăнарсене мĕнле хакланине палăртасси.) Эрхип мучипе Ленъка. (Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хай теплĕн палăргасси, унăн пайĕсем шухăш енĕпе мĕнле сыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси. Сăнар ячĕпе е унăн ятне, калавçăн сăпатне улăштарса каласа парасси; калава малалла тăсасси, сăнаран малашнехи пурнăçĕпе ĕçĕсем сінчен хушса каласси, сăнлавпа уйлав элеменчĕсем кĕртсе пулни-иртни, курни-илтни сінчен сыхăнуллă калав тăвасси.) Çывăх тус. (Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хай теплĕн палăргасси, унăн пайĕсем шухăш енĕпе мĕнле сыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси. Сăнар ячĕпе е унăн ятне, калавçăн сăпатне улăштарса каласа парасси; калава малалла тăсасси, сăнаран малашнехи пурнăçĕпе ĕçĕсем сінчен хушса каласси, сăнлавпа уйлав элеменчĕсем кĕртсе пулни-иртни, курни-илтни сінчен сыхăнуллă калав тăвасси. Сăнарсен пуплев рăмлăхĕсене сăнасси, весен ĕçĕсене, кăмăл-туйăмне (пĕр е темісе калаври сăнарсене)

танлаштарасси. Сăнарсем мѣншѣн, мѣн пирки сăпла тунине каласси. Хăйсем тата автор сăв пулăмсемпе сăнарсене мѣнле хакланине палăртасси.)

Раздел 9. Атте-анне пурри- телей тата пуянлăх Сăпка юрри. Анне – пирѣн тѣнче. ((Вуланă чух та шухăш-туйăма интонаци мелѣсемпе (хăвăртлăх улшăнăвѣ, сасă хулăнăшѣ, тăхтавсем, шухăша палăртакан пусăм, пуплев кѣвви) тѣрѣс палăртасси.) Сăкăр. (Вуланă текстăн тѣп шухăшне харпăр хăй теплѣн палăртасси, унăн пайѣсем шухăш енѣпе мѣнле сыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси.) Услан кайăк юмахѣ. (Вуланă текстăн тѣп шухăшне харпăр хăй теплѣн палăргасси, унăн пайѣсем шухăш енѣпе мѣнле сыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси.)

Раздел 10. Ўсен – тăран тѣнчинче. (4 сех) Курăк академикѣ. (Вуланă текстăн тѣп шухăшне харпăр хăй теплѣн палăргасси, унăн пайѣсем шухăш енѣпе мѣнле сыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн плане тăвасси.) Сумăр хысăн вăрманта. (Вуланă текстăн тѣп шухăшне харпăр хăй теплѣн палăргасси, унăн пайѣсем шухăш енѣпе мѣнле сыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси.) Елюк сăртѣнче. (Вуланă текстăн тѣп шухăшне харпăр хăй теплѣн палăргасси, унăн пайѣсем шухăш енѣпе мѣнле сыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси.) Суркуннехи экскурси е пѣтѣмлетۈ урокѣ.

Раздел 11. Суркунне ситсессѣн Суркунне пусланать. Суркунне. (Вуланă текстăн тѣп шухăшне харпăр хăй теплѣн палăргасси, унăн пайѣсем шухăш енѣпе мѣнле сыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси.) Курак. (Вуланă текстăн тѣп шухăшне харпăр хăй теплѣн палăргасси, унăн пайѣсем шухăш енѣпе мѣнле сыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси.) Шăнкăрч килни. Сѣр ыйхăран вăранать. (Вуланă текстăн тѣп шухăшне харпăр хăй теплѣн палăргасси, унăн пайѣсем шухăш енѣпе мѣнле сыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси.) Сенкер май. Сумăр хысăн. (Аваллăх синчен)

Раздел 12. Чѣрчунсем-пирѣн туссем.

Вулав тѣрѣслени «Сăвăр куçсулѣ». (Литература чѣлхин виçисене пăхăнса, тулли сăмахсемпе, ăнланса вуласси. Вулав хăвăртлăхѣ минутра 90 сăмахран кая мар (ăшра вуланă чухне сăмах шучѣ 110 таран ўсмелле). Анланман сăмахсен пѣлтерѣшне пѣтѣмѣшле пуплев пѣлтерѣшѣ сине таянса чухласа илесси. Мѣнпур предложение (хутсăррисене те, хутлисене те) тѣрѣс интонаципе вуласси.) Ыйтăпа кушак. (Вуланă текстăн тѣп шухăшне харпăр хăй теплѣн палăргасси, унăн пайѣсем шухăш енѣпе мѣнле сыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси.) Лашана сăлни. (Вуланă текстăн тѣп шухăшне харпăр хăй теплѣн палăргасси, унăн пайѣсем шухăш енѣпе мѣнле сыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн плане тăвасси.) Тăрна ташши. (Вуланă текстăн тѣп шухăшне харпăр хăй теплѣн палăргасси, унăн пайѣсем шухăш енѣпе мѣнле сыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси.) Парпуспа Шульккă. (Вуланă текстăн тѣп шухăшне харпăр хăй теплѣн палăргасси, унăн пайѣсем шухăш енѣпе мѣнле сыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси.) Хѣрۈ хевел хѣрелсе анчѣ. (Вуланă текстăн тѣп шухăшне харпăр хăй теплѣн палăргасси, унăн пайѣсем шухăш енѣпе мѣнле сыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси.)

Раздел 13. Вăрçă кѣрленѣ чух. Амăш пилѣ. Ёç синче. (Вуланă текстăн тѣп шухăшне харпăр хăй теплѣн палăргасси, унăн пайѣсем шухăш енѣпе мѣнле сыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси.) Урасăр. (Вуланă текстăн тѣп шухăшне харпăр хăй теплѣн палăргасси, унăн пайѣсем шухăш енѣпе мѣнле сыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси.) Эпир сѣнтертѣмѣр. (Вуланă текстăн тѣп шухăшне харпăр хăй теплѣн палăргасси, унăн пайѣсем шухăш енѣпе мѣнле сыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси.)

Раздел 14. Çу пуçланчѣ. Çу ситрѣ. (Вуланă текстăн тѣп шухăшне харпăр хăй теплѣн палăргасси, унăн пайѣсем шухăшенѣпемѣнле сыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси.) Сăнлавлă (сут сăнталăка, сынна, пўрт-сурт таврашне сăнлани), уйлавлă элементсемпе диалог кѣртнѣ текста аса илсе каласси, тўрѣ пуплеве тўрѣ мар пуплевпе улăштарасси.) Çуллахи вăрманта. (Вуланă текстăн тѣп шухăшне харпăр хăй теплѣн палăргасси, унăн пайѣсем шухăш енѣпе мѣнле сыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси.) Сăнлавлă (сут сăнталăка, сынна, пўрт-сурт таврашне сăнлани), уйлавлă элементсемпе диалог кѣртнѣ текста аса илсе каласси, тўрѣ пуплеве тўрѣ мар пуплевпе улăштарасси.) Çулла Август. (Вуланă текстăн тѣп шухăшне харпăр хăй теплѣн палăргасси, унăн пайѣсем шухăшенѣпемѣнле сыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси.) Пѣтѣмлетۈ урокѣ. (Класс тулашѣнчи вулав урокне хатѣрленнѣ май кирлѣ кѣнекене хар- пăр хăй тѣллѣн суйласа вулама, тѣрлѣрен пулăшу кѣнекипе, хасат-журналпа усă курма пѣлесси. Кѣнеке мѣн синченнине унăн хуплашки, титл листи, тупмаллипе ўкерчѣкѣсем, ум сăмахѣпе юлашкин- чен калани тăрăх ăнкарасси. Кирлѣ кѣнекен е хасат- журналти статьян ятне, унăн авторне кăтартса тѣрѣс сырса илесси. Кăмăла каякан кѣнекене харпăр хăй тѣллѣнх библиотекăран илсе вуласси.)

Тематика планё

Разд ел №	Программари разделсемпе урок темисем	Сехетсен шучё			Электрон (цифра) ресурсёсем
		Пурё	Тёрёслев ёсёсем	Практика ёсёсем	
1	Аван-и, шукул саккийё!...	1			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
2	Килсе ситрё тулăх кёр	1			https://www.chuvash.org/lib/haylav/pay/873.1.html
3	Ку вăл-ман тăван сёр-шыв	1			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
4	Пирён йăла-йёрке	1			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
5	Шурă юр сусассăн..	1			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
6	Чăваш халăх самахлăхёнчен	2			Электронлă вулавăш https://www.chuvash.org/lib/author/346.html
7	Кусем манăн туссем	2		1	https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
8	Ырăпа усал	1			https://www.chuvash.org/lib/haylav/pay/873.1.html
9	Атте-анне пурри- телей тата пуянлăх	1			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
10	Ўсен-тăран тёнчинче	1			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
11	Суркунне ситсессён	1			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
12	Чёрчунсем- пирён туссем	2			Электронлă вулавăш https://www.chuvash.org/lib/author/346.html
13	Вăрсă кёрленё чух	1			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
14	Çу пуçланчё	1	1		https://www.chuvash.org/lib/haylav/pay/873.1.html
	Пурё	17	1	1	

Тематика планё

1 класс

Урок номерё	Урок теми	Сехетсен шучё			Электрон(цифра) ресурсёсем
		Пурё	Тёрёслев ёёсем	Практика ёёсем	
1.	Шкула каяр-хавёренме. Эпё халё шкул ачи. Илемлёсăмахлăх тёнчине ҫитме пулăшакан предмет – литература вулавё.	1			
2.	Хайлав. Илемлё хайлав.	1			
3.	Халăх сăмахлăхё. Халăх сăмахлăхё (сăвви-юрри)	1			
4.	Чёнў-йыхрав сăвви-юрри.	1			
5.	Шутлав сăввисем.	1			
6.	Хавăрткаларăшсем. Тупмалли юмахсем.	1			
7.	Юмах юпа тăрринче... Юмахсем. «Пукане юмахё», «Упапа хёр ача».	1			
8.	Вайă вылятпăр. Сăваласа ҫырнă хайлавсем.	1			
9.	Ҫыравҫă хайланă юмах. В.Сутеев «Шăшипе кăранташ» юмахё.	1			
10.	Теттесем. Шўтлё сăвăсем. П.Ҫăлкуҫ «Амсанса пăхатъ Кампур», М.Волков «Пăрҫа хуралҫисем»	1			
11.	Ачасем ҫинчен. Прозăпа ҫырнă хайлавсем. «Калав»ăнлав.	1			
12.	Калавра мён ҫинчен калани. Калав ячё. Л.Сарине «Арман авăртатъ»	1			
13.	Чёр чунсем ҫинчен. Юптару. П.Ҫăлкуҫ «Хур аҫи», Ю.Мишши «Лапапа кашкăр».	1			
14.	О.Печников «Усала вёрентнё путек», Е.Чарушин «Томка тёлёкёсем».	1			
15.	В.Сутеев «Кăмпа айёнче».	1			
16.	Тавралăх – асамлă тёнче. А.Пăртта «Сумăр ташши», А.Ыхра «Пукан», Л.Сарине «Вăрманта».	1			
17.	Килсе ҫитрё хаваслă хёл. В.Эктел «Юр», П.Ҫăлкуҫ «Ытарми хёл», Л.Смолина «Тăвайкки».	1			
18.	В.Эктел «Хёл Мучи», П.Ҫăлкуҫ «Тăвайкки», Е.Кузнец «Ҫеменпе Сивё Мучи».	1			
19.	Л.Салампи «Юр пёрчи», «Икё шартлама».	1			
20.	Ача – пăча сăмахлăхё. Кулленхи сăвă-юрă.	1			
21.	Чёнў-йыхрав сăвви-юрри, хавăрт сăмах, тупмалли юмахсем.	1			
22.	Пулмасла халап. Вёҫсёр такмак. Шўт.	1			
23.	Улăп халапёсем. «Тилёпе Качака таки».	1			

24.	Пирён вайй-кулә. Л.Сорокина «Пукане», Ю.Силэм «Шак-шак-шак», Р.Сарпи « Ташлатъ Илемпи».	1			
25.	Ачасем шинчен. Н.Ыдарай «Чăваш ачи», Ордем Гали «Пысăк ёç».	1			
26.	В.Голявкин «Инкек», Р.Сарпи.«ўкерчёк».	1			
27.	А.Ыхра калавёсем, Н.Карай «Макăрмарё».	1			
28.	М.Салихов «Усăллă кану», В Осеева «Ырă ёç», Н.Рогачёв «Пулăссем».	1			
29.	Чёр чунсем шинчен. И.Яковлев «Хураçка» А.Ыхра«Шурка»,Е.Чарушин «Томка ишме вёренни».	1			
30.	К.Чуковский «Чёрёп кулатъ», Э.Шим «Шапапа калта», «Пакшапа пăрăнтăк».	1			
31.	Ю.Петров «Путене», И.Малкай « Тăри», С.Асамат «Йăва».	1			
32.	С.Соколинский «Çумăр»,	1			
33.	П.Çăлкуç «Çумăр умён».	1			
	Пурё	33			

Тематика планё
2 класс

Урок номерё	Урок теми	Сехетсен шучё			Электрон(цифра) ресурсёсем
		Пурё	Тёрёслев ёçёсем	Практика ёçёсем	
1	Шкула. А.Алка «Чи савăнăçлă кун» савă. Хутла вёренме тытăнакана .И.Шухши «Чернил» хайлав.	1			
2	Чăваш çёршывё П. Хусанкай «Савнă çёр, Чăваш ёршывё» савă. М. Юхма «Чăваш çёршывё» хайлав	1			
3	«Ялав» хайлав. П. Хусанкай «çёршывăмăр пуçламăшё» .С. Тăваньял «Тăван чёлхене ан манăр» А. Трофимов «Асатте- асаннесен çырулăхё»	1			
4	Халăх самахлăхё. Тупмалли юмахсем. Пулмасла халапсем. Ача-пăча ваййисем. Кёт-кётесле. Чăвашсен йăла-йёрки. Сурхури юрри. аvarни юрри. аvarни чупни. Пуплешұ саввисем.	1			
5	Керкунне. В. Ямаш. Кёр ирё. М. Трубина. Кёр ситрё.	1			

6	Енёш. Паллаймарёс Сантара.Н. Теветкел. Симёс хуралҗа, Г. Харлампьев. Эсир пакша курна-и?	1			
7	С. Сарпай. Хура кёркунне. В Аптраман. Кёркунне. М.Илпек. Тярнасем.	1			
8	К.Иванов. Кёркунне; С. Аксаков Хёл ларас умен.	1			
9	Улӑпсем. Асамат кёперё	1			
10	Юмахсем. «Кинемипе мӑнукё тата чӑпар чӑх» юмах Качака юмахё	1			
11	Ҫӑткӑн упу ҫуриҫе (венгер халах юмахе).	1			
12	Н.Иванов. Шиклӗ шӑши.Силпе хӗвел.	1			
13	Тетте-юмах. «Ухмах Иван» юмах. «Тетте» журналӑн ҫӗнӗ каларӑмёпе паллашни	1			
14	Эпир—тусла та хавасла ачасем Хусанкай. Шкул ачи..Сапӑрлах ҫинчен.	1			
15	В.Осеева Алюшпа Кётерук. Корней Чуковский Лапарчак.	1			
16	Ольга Савандеева Микула пичче кучченеҫе. Вӑреннӗ темӑсем тӑрӑх тӑрӑслев ӗҫӗ	1	1		
17	Егор Афанасьев Кенттипе Мишша.	1			
18	Ӗҫ телей те савӑнаҫ кӑрет. И.Яковлев. Эпӗ сехет ҫемӗрни. И.Яковлев. Кулачӑ. А Кӑлкан. Кётӗҫ.	1			
19	Н.Шухши. Куршанак ҫыпӑҫрӗ. В.Тимаков «Пыл хурчӗ», К Иванов «Есчен Нарспи».	1			
20	А.Пушкин «Хӗллехи каҫ» сӑвӑ, Хумма Семенӗ «Хӗллехи вӑрман» сӑвӑ	1			
21	Хел. А.Алка. Юр ҫунӑ. А.Алка. «Сӗнӗ ҫул» юрри	1			
22	Г. Луч «Кукӑр сӑмса» калав.	1			
23	Н.Сладков «Хӗл каҫни» калав.	1			
24	Тӑван кил-йышра. Давыдов- Анатри «Юратнӑ анне» сӑвӑ. Данилов. Хӑш вӑхӑтра ҫывӑрат	1			
25	В. Сухомлинский «Ан кӑренсем, атте!»»Амаше меншен макарна?»	1			
26	Килчӗ ыра ҫуркунне. К.Малина «Тумла» сӑвӑ.К. Иванов Суркунне ҫитсен. Н.Шелепи «Пӑр каять» сӑвӑ	1			
27	Н.Сладков «Упа йӗнни» юмах». А Николаев. Ҫурхи сасӑ .М.Козлов. ҫур ҫеҫкисем Алексей Игнатьев «Перремеш аслати»	1			
28	Чӑр чунсем—пирӗн туссем. М.Пришвин «Тискер кайӑксем» калав. М. Волкова «Пӑши пӑрушӗ» сӑвӑ. Х.Уяр «Пурӑш»	1			

29	Г. Луч «Ай, пакша». А.Хум «Кăткăсем» сăвă. Г.Луч «Чёкеçсем мёншён сивённĕ?» калав	1			
30	Г.Харлампьев. «Сырла пиçсен». К. Харлампьев «Юрă ģстисем» калав	1			
31	М.Пришвин «Сăмăлттай».К. Чуковский «Чăх чĕппи» калав. П.Эревет «Сар автан» сăвă	1		1	
32	Ўсен-тăрансен тёнчи. Н.Матвеев. Пёр йăхри йывăçсем. Г.Орлов «Вăрманăн пёрремеш кучченеçĕ»	1			
33	М.Волкова «Хурлăхан, ан хурлан» сăвă Р.Сарпи «Кўлĕ» сăвă Н. Сладков «Пулă тăвăнни». Вёреннĕ темăсем тăрах тёрĕслев ёсĕ	1	1		
34	Çу уйăхне кётёмёр А.Алка «Малтанхи аслати» сăвă. С.Асамат «Сумăр талши» сăвă А.Алка «Аслатиллĕ сумăр умĕн» калав .Ç.Элкер «=уллахи ир» сăвă	1			
	Пурĕ	34	2	1	

Тематика планё
3 класс

Урок номерё	Урок теми	Сехетсен шучё			Электрон(цифра) ресурсёсем
		Пурё	Тёрёслев ёёсем	Практика ёёсем	
1	Ак ситрё сентябрь... Г.Волков «Ѕамрăкла вĕренни – чул шинче»	1			
2	Хв.Уяр «Майăр хуппи». К.Беляев «Чи хаклă парне»	1			
3	Чăваш сĕр-шивĕ. К.Ушинский «Тăван сĕр-шив - пирĕн анне». Чăваш Республикин гимнĕ	1			
4	Хуначи Кашкар «Ылтăн сĕр»	1			
5	Кĕркунне. Н. Теветкел «Кĕрхи сăнсем», И.Соколов-Микитов «Кĕрхи вăрманта», М. Волкова «Кĕрхи хурăн»	1			
6	О.Туркай «Сулсă», Н.Янкас «Сивĕтет сăнталăк»	1			
7	Халăх самахлăхĕ. Тупмалли юмахсем (туптарусем)	1			
8	Вайă -шăпа юрри-сăвви. Вайă юррисем.	1			
9	К.Чулкас «Āсансене ертсе килни»	1			
10	Юптарусем. Эзоп «Ула куракпа тилĕ», И.Крылов «Ула куракпа Тилĕ», Л.Толстой «Пакшапа кашкар»	1			
11	Джозл Харрис «Тилĕ туспа Кролик Тус»	1			
12	Улăп йăхĕнчен эфир, туссем... Г.Юмарт «Улăпсем»	1			
13	«Ту шинчен аннă Улăп», Библирен «Ной карапĕ»	1			
14	Асамсă хĕл. В.Эктел «Хĕл пуçламăшĕ», Чăваш халăх юмахĕ «Хырпа Чăрăш тата Уртăш мĕншĕн яланах симĕс?»	1			
15	В.Харитонов «Йĕлтĕрпе», Харлампьев «Мулкас йĕрĕпе»	1			
16	Н.Силпи «Намăсланакан сĕнтерусĕ». Вĕреннĕ темăсем тăрăх тĕрĕслев ёсĕ	1	1		
17	Юмах юпа тăрринче. Чăваш халăх юмахĕ «Чее такасем», удмурт халăх юмахĕ «Пакшапа майăр»	1			
18	Пушкарт халăх юмахĕ «Курай юмахĕ»	1			
19	Эфир- сăпайлă ачасем. Н Иванов «Чечек сыххи»	1			
20	Г.Волков «Пуянлăх хакне ёслекек сес пĕлет»	1			
21	Л.Ковалюк «Хăравсă»	1			
22	А.Ерусланов «Хапхасă»	1			
23	О.Уайльд «Хайне сес юратнă Улăп»	1			
24	Сур хаваслăхĕ. Л.Смолина «Суркунне пуçланать» Н.Некрасов «Ешĕл шав»	1			

25	Уййап Миши «Сурхи вайй», Мётри Кипек «Сурхи вярманта», А.Каттай «Сеспёл»	1			
26	Г.Снегирев «Малтанхи хёвел», К.Иванов «Суркунне ڑитсен», Н.Матвеев «Таврана илем кўрессё»	1			
27	Кёрленё вярсё сёр синче тахсан. А. Алка «Малтанхи кун», А. Галкин «Сумёр куссулё», Ю. Николаева «Вёрсё сёкёрё»	1			
28	А. Каттай «Берлинти палёк», А. Кипеч «Сёр улми сутма кайни»	1			
29	Чёр чун тёнчи. Н.Ишентей «Аптраман кёвакалсем», Н.Иванов «Асанпа Хурачка»	1			
30	С.Элкер сьирнинчен «Кашкёрсемпе сёпёсни»	1			
31	Н.Матвеев «Уртёш», Н.Матвеев «Сара сёрси»	1		1	
32	Ытарайми, асран кайми тёван тавралёх. И.Дубанов «Эл кулли»	1			
33	Г.Харлампёев «Кулё хёрринче», «Сулсёревсё вёрёсем» Иккёмёш сурсультё вёрёнё темёсем тёрёх тёрёслев ёсё	1	1		
34	«Уййап Мишши «Суллахи каникул»	1			
	Пурё	34	2	1	

Тематика планё

4 класс

Урок номерё	Урок теми	Сехетсен шучё			Электрон(цифра) ресурсёсем
		Пурё	Тёрёслев ёсёсем	Практика ёсёсем	
1	Аван – и, шул саккийё!.. "Сентябрь ирё. Павал, Миккуль тата Петёр. Малтанхи учите. "	1			
2	Килсе ситрё тулх кёр. Кёрхи илем. Тарнасем. Тумне хывма ёлкёреймен.	1			
3	Ку вал – ман Таван сёршив. И.Я.Яковлев чаваш халхне панё Халал. Эпё - чаваш.	1			
4	Пирён йала – йёрке. Йала – йёрке. Хёллехи кунсенче.	1			
5	Шуря юр сусассан. Пёрремёш юр. Кайаксем аста сывараçсё.Карлач.	1			
6	Чаваш халх самахлхёнчен. Юмахсем. Халапсем. Ваттисен самахёсем.	1			
7	Уяв юрисем. Вайя юрисем. Витлешу такмакёсем. Шутсем. Халх юрисем.	1			
8	Кусем – манан туссем. Фил суна. Математика мыскари.	1			
9	Киш шинчен сурекен халап. Пакалти.	1		1	
10	Ырапа усал. Чёлхесёр Иван. Хайма вэрри.	1			
11	Атте – анне пурри – телей тата пуянлх. Сапка юрри. Сакар. Услан кайак юмахё.	1			
12	Усен – таран тёнчинче. Курак академикё. Елюк сартёнче.	1			
13	Суркунне ситсесён. "Суркунне пусланать. Курак. Сёр ыйхэран вэранать	1			
14	Чёр чунсем – пирён туссем. Савар куçсулё. Парпуспа Шулькка.	1			
15	Лашана сални. Хёру хёвел хёрелсе анчё...	1			
16	Варса керленё чух. Ёс шинче. Урасар. Эпир сёнтертёмёр.	1			
17	Су пусланчё. Су ситрё. Суллахи вэрманта. Сулла. Тёрёслев ёсё.	1	1		
	Пурё	17	1		

Вёренекенсенпёлёвёсемпейслай-хәһәхәвёсенетёрёслесехакламалливиçесем.

«5» паллә сакән пек чухне лартмалла: вёренекен мён вуланине туллин әнлансан;

1-мёш сур султа тулли сәмахән (пёрремёш хут тёл пулнә сәмахсене сыпәкласа), пёр тикёссён, тивёслё интонаципе минутра 65 (әшра 80) сәмахран кая мар вулать;

2-мёш сур султа тёрёс әнланса, пёр тикёссён, сәмахсене вакламасәр, текст пёлтерёшёпе шухәшне шута илсе тивёслё интонаципе (хәвәрт е хулен, сасса хәпартса е хәпартмасәр, логика пусәмёсемпе тәхтавсем туса) минутра 75 (әшра 80) сәмахран кая мар вулать; вуланине туллин, кёскен тата суйлавлән каласа пама, пысәках мар текст пайёсене харкам тёллән уйәрса ят пама, ансәр план тәрәх каласа пама, ыйтусене хуравлама, шухәшне текстри тёсләхпе сирёплетме, хайлавән тёп шухәшне ваттисен сәмахёсемпе тата каларәшсемпе паләртма, текста асамласа каласа панә чухне сәнарлә сәмахсемпе усә курма пёлет; автор герой сине мёнле куспа пәхнине, сәвә, калав, юптару, пьеса ансат уйрәмләхёсене чухлать; пәхмасәр каласа памалли сәвә текстне сирёп пёлет, әна тёрёс те паләртуллә каласа парать.

«4» паллә сакән пек чухне лартмалла: вёренекен вуланатекста әнланать пулсан;

1-мёш сур султа текста паләртуллән, сәмахсене вакламасәр (йывәр сәмахсене сыпәкласа), вулав тёрёсләхне асәрхаса, йәнәшсене түрлетсе пырса, минутра 50 сәмахран кая мар вулать;

2-мёш сур султа вулав хәвәртләхё 65 сәмахран кая мар, вулавра 1-2 йәнәш, ача әна хәех түрлетет; сәвва паләртуллән, тивёслё интонаципе пәхмасәр каласа пама пёлет, анчах та пысәках мар йәнәшсем (пёр сәмахах темиçe хут калани, пәтраштарни т.ыт.те) тәвать.

«3» паллә сакән пек чухне лартмалла: вёренекен ача текстан тёп шухәшне вёрентүсё пуләшнине сёс әнланать пулсан;

1-мёш сур султа текста тулли сәмахән (хәш-пёр сәмахсене вакласа), сасса уләштармасәр минутра 50 сәмахран кая мар вулать;

2-мёш сур султа вулав хәвәртләхё 60 сәмахран кая мар, ача сәмахсене, сыпәксемпе сасәсене 4-6 сёрте пәтраштарса, сиктерсе хәварса, вёсене ырянёпе ылмаштарса, сәмахсенчи пусәмсене тёрёс мар туса вулать; мён синчен вуланине сыхәнуллән каласа пама пёлмест, текст пайёсене уйәрса ят пама вёрентүсё пуләшнине сёс пултарать, пуплев йәнәшсёсем тәвать, вёсене пуләшмасәр түрлетеймест; пәхмасәр каламалли сәвва сирёпех пёлмест.

«2» паллә сакән пек чухне лартмалла: вёренекен ача 1-мёш сур султа сасса уләштармасәр, сәмахсене вакласа, минутра 35 сәмахран кая мар вулать;

2-мёш сур султа хәш-пёр сәмахсене сёс вакламасәр минутра 45 сәмах таран вулать; 6 йәнәшран ытларах тәвать; мён вуланине пәтраштарса, сыхәнусәр каласа парать, вёрентекен ыйтәвёсемпе те текстән пайёсене уйәрма пёлмест; сәввән пысәк пайне пәхмасәр каласа пама пултараймасть.